

Yedinci Sınıf Bağlamında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi

Mustafa KORKMAZ¹ Abdullah ÇETİN^{2*}

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye

² Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Türkiye

Makale Bilgisi

ÖZET

Makale Geçmişi

Geliş Tarihi: 18.03.2024

Kabul Tarihi: 12.03.2025

Yayın Tarihi: 30.06.2025

Anahtar Kelimeler:

Din Eğitimi,
DKAB Öğretim Programı,
Program Değerlendirme.

Bu araştırmanın amacı yedinci sınıf bağlamında 2018 Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretim programını öğretmen görüşleri doğrultusunda incelemektir. Araştırmada karma araştırma yöntemlerinden sıralı açıklayıcı karma desen kullanılmıştır. Açıklayıcı sıralı desen, araştırmacının nicel bir aşamayı yöneterek başladığı ve nitel veriler ile özel sonuçları aramaya başladığı bir süreçtir. Bu araştırmada açıklayıcı sıralı desene uygun olarak nicel verilerle öğretmenlerin öğretim programı hakkındaki görüşleri belirlenmiş nitel verilerle bu görüşlerin nedenleri belirlenmiştir. Karma yöntemde nicel ve nitel verilerin aynı araştırmada kullanılması, her iki tekniğin de faydalarını birleştirerek araştırmayı güçlendirmektedir. Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılı Şanlıurfa ili merkez ilçelerinde görev yapan 146 gönüllü Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB) öğretmeni oluşturmuştur. Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen “Yedinci Sınıf DKAB Öğretim Programı Öğretmen Görüşleri Anketi” ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada nicel verilerin çözümlenmesinde aritmetik ortalamadan, nitel verilerin analizinde betimsel analizden faydalanılmıştır. Araştırma sonucunda güncellenen yedinci sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretim programının katılımcılar tarafından “yüksek” düzeyde olumlu algılandığı belirlenmiştir. Program kazanımları yeterli ve çoğunlukla öğrenci seviyesine uygun olmasına rağmen bazı kazanımların kazandırılmasında güçlük çekildiği belirlenmiştir. İçeriğin, öğrencinin dikkatini çekmede ve bazı konuların anlaşılmasında yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Katılımcılar tarafından programın öğrenci merkezli eğitim anlayışına uygun olduğu belirtilse de uygulamada öğretmen merkezli bir yaklaşımın benimsendiği, nitelikli bir öğrenme ortamının oluşmadığı görülmüştür. Programda önerilen ölçme-değerlendirme teknikleri programın kazanımlarını ölçmeye uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak öğrencilerin duyuşsal ve psikomotor gelişimini değerlendirecek alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerinin katılımcılar tarafından tercih edilmediği belirlenmiştir. Sonuç olarak DKAB öğretim programının dört ögesinde de problemlerin olduğu tespit edilmiştir. Derslerin öğrenme-öğretme sürecini eğlenceli, etkili ve öğrencilerin dikkatini çekecek şekilde gerçekleştirmek için öğretmenlerin; çeşitli yöntem ve teknikleri kullanması, öğrencilerin zeka alanlarına uygun etkinliklere yer vermesi gerektiği katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. Bu kapsamda içeriğin yeniden düzenlenmesi önerilmiştir. Katılımcılara göre yedinci sınıf DKAB ders kitabı tasarımı, etkinlik ve değerlendirme soruları yönünden geliştirilmelidir.

Examination of Seventh Grade Religious Culture and Moral Knowledge Curriculum According to Teachers' Opinions

Article Info

ABSTRACT

Article History

Received: 18.03.2024

Accepted: 12.03.2025

Published: 30.06.2025

Keywords:

Religious Education,
Religious Culture and Moral
Knowledge Program,
Program Evaluation.

This study aims to examine the 2018 seventh-grade Religious Culture and Moral Knowledge curriculum in line with teachers' views. In the study, sequential explanatory mixed design, one of the mixed research methods, was used. The study group of the research consisted of 146 volunteer Religious Culture and Moral Knowledge (RCMK) teachers teaching in the central districts of Şanlıurfa province in the 2019-2020 academic year. The "Seventh-Grade Religious Culture and Moral Knowledge Teacher Opinions Questionnaire" developed by the researcher and a semi-structured interview form were used to collect the data. In the study, arithmetic mean was used to analyze quantitative data and descriptive analysis was used to analyze qualitative data. As a result of the research, it was determined that the updated seventh-grade Religious Culture and Ethics curriculum was perceived positively by the participants at a "high" level. Although the program achievements are sufficient and mostly appropriate for the student level, it was determined that some achievements are difficult to gain. It was determined that the content was insufficient to attract the attention of the students and to understand some subjects. Although it was stated by the participants that the program was in accordance with the student-centered education approach, it was seen that a teacher-centered approach was adopted in practice and a qualified learning environment was not created. The measurement and evaluation techniques proposed in the program are suitable for measuring the program outcomes. However, it was determined that alternative measurement and evaluation techniques to evaluate students' affective and psychomotor development were not preferred by the participants. According to the participants, the seventh grade RCM textbook design should be improved in terms of activities and evaluation questions.

To cite this article:

Korkmaz, M. & Çetin, A. (2025). Examination of seventh grade religious culture and moral knowledge curriculum according to teachers' opinions. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 31-49. <https://doi.org/10.51119/ereegf.2025.121>

***Sorumlu Yazar:** Abdullah Çetin, abdcecin46@gmail.com

GİRİŞ

Tarihsel süreç içerisinde küreselleşmenin bir sonucu olarak dünyada meydana gelen sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik alanda meydana gelen değişimler eğitim alanında her zaman etkisini göstermiştir. Antik Yunan ve Roma Dönemlerinde eğitimden başarılı askerler yetiştirmesi beklenmekte iken (Ünsal ve Çetin, 2019), günümüzde eğitimden değişime ve gelişime açık, değişim sürecini başlatacak (Dinçer, 2003), ekonomik ve sosyal gelişmelerde aktif rol alabilecek, farklı ve evrensel düşünme kabiliyetlerine sahip, problem çözme becerileri yüksek (Tutkun ve Aksoyalp, 2010), araştıran ve sorgulayan bireyler yetiştirilmesi beklenmektedir (Günbayı ve Akdeniz, 2007). Din eğitiminden beklenen ise milli ve manevi değerlerini benimsemiş, haklarını bilen, sorumluluk sahibi, iletişim becerisi yüksek, problemini çözebilen, eleştirel düşünen, topluma ve kültüre faydalı bireyler yetiştirilmesidir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). Öğrencilerin, bu nitelikli özellikleri kazanmaları okullarda etkili ve verimli öğrenme yaşantıları geçirmeleriyle mümkündür (Demirtaş, 2017).

Eğitimin etkili ve verimli olması, eğitimin belli bir plan ve program çerçevesinde yürütülmesiyle mümkün olabilmektedir (Ünsal ve Korkmaz, 2017). Zaten eğitim ve öğretimin amacının bireye istendik davranış kazandırmak olması, bu işin planlı ve programlı olmasını gerekli kılmaktadır (Çınar, 2005). Sistemli, koordineli ve bilimsel bir anlayışla hazırlanan eğitim programları eğitimin amaçlarını kazandırmada kullanılabilecek önemli bir araç olarak işlev görmektedir (Özdemir, 2009). Ertürk (1982), eğitim programını öğretmen ve öğrenci açısından ayrı ayrı ele alarak, eğitimcilerin uyguladığı eğitim ile ilgili durumlarının planlanması ve öğrencilerin yetiştirilmesi için gerçekleştirilen eğitim yaşantılarının düzenlenmesi şeklinde ifade etmektedir. Eğitim programları çeşitli alt programlardan, etkinliklerden oluşan kapsamlı programlardır. Varış (1994), eğitim programının bir bölümü olarak gördüğü öğretim programını belli bilgi alanından oluşan, beceri ve uygulamaya ağırlık tanıyan eğitim programlarının amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik yapılan plan olarak tanımlamaktadır. Demirel (2005) ise öğretim programını okul içinde veya okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri içine alan yaşantılar düzeneği olarak tanımlamaktadır. Öğretim programı bir dersin öğretimiyle ilgili tüm faaliyetleri içermektedir. Programın dört temel ögesi vardır. Bunlar; hedef, içerik, öğrenme-öğretme durumları ile ölçme ve değerlendirmedir. Programın işlevselliğine bu öğelerin değerlendirilmesiyle karar verilmektedir.

Günümüzde programların değerlendirilmesi sonucunda ezbere dayalı nakilci eğitim faaliyetlerinin değişen dünyanın ve insanın problemlerini çözmede yetersiz kaldığı görülmüştür (Güngör, 2009). Bu yüzden birçok ülke eğitim sisteminde köklü değişimlere gitmiş, bu değişiklikler öncelikle eğitimin kılavuzu olan öğretim programlarında gerçekleştirilmiştir (Doğanay, 2008). Eğitimde hedeflenen sonuçlara ulaşabilmenin en etkili yollarından biri, bilim ve teknoloji alanında gerçekleşen değişim ve gelişimlere paralel olarak eğitim programlarının da gelişmesini sağlamaktır (Salı ve Arslan, 2000). Türkiye’de bu kapsamda 2004 yılında yapılandırıcı yaklaşıma uygun eğitimi benimsemiş ve buna uygun olarak öğretim programlarını uygulamaya koymuştur (Ünsal ve Çetin, 2019). Bu kapsamda uygulamaya konulan öğretim programlarından biri de 2006 yılında hazırlanan ve 2007-2008 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulan İlköğretim DKAB Öğretim Programıdır (Zengin, 2010a). Bu öğretim programı eğitim sisteminde bir süre uygulandıktan sonra değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmelerin sonucunda DKAB öğretim programı 2018 yılında güncellenmiştir (MEB, 2018). Uygulamada olan programların işlevselliğini ortaya koymak program değerlendirme çalışmalarıyla mümkün olabilmektedir. Bu yüzden bu araştırmada 2018 yılında uygulamaya konan DKAB öğretim programı incelenmiştir.

Program değerlendirme çalışmalarıyla uygulanan programın; değeri, verimliliği, etkililiği, işlevselliği ortaya koyulmakta ve yeni geliştirilecek program için veri sağlanmaktadır (Marsh ve Willis, 2007). Aynı zamanda programın değerlendirilmesiyle uygulamadaki programın hatalarının,

eksiklerinin, yetersizliklerinin ve aksayan yönlerinin neler olduğu ve programın hangi ögesiyle ilişkili olduğu tespit edilmektedir. Bu da program geliştiricilere rehberlik etmektedir (Akyol, 2021). DKAB öğretim programının geliştirilmesinde yapılandırmacı öğrenme yaklaşımını destekleyen çoklu zekâ, öğrenci merkezli öğrenme, beceri temelli öğrenme kuramlarının dikkate alındığı ifade edilmektedir (MEB, 2018). Bu ifadelerin eğitim ortamlarında karşılığını görmek için din öğretiminin amaçlarının hangi düzeyde gerçekleştiğini, amaçları ile içeriğinin ne kadar örtüştüğünü, eğitim öğretim durumlarında ne tür problemlerle karşılaşıldığını, ölçme ve değerlendirme boyutunun ne kadar uygulanabilir olduğunu tespit etmek önemlidir. Bu konular hakkında programın uygulayıcıları olan öğretmenlerden alınacak dönütler, programın daha verimli bir hale getirilmesinde önemli rol oynayabilecektir. Çünkü öğretmen, öğrenme ve öğretme süreçleri bakımından temel öğedir (Erbey, 2005). Öğretmenlerin eğitimin olmazsa olmaz parçası ve programın uygulayıcıları olmaları onların program değerlendirme çalışmalarındaki önemini artırmaktadır (Ünsal ve Çetin, 2019).

DKAB öğretim programıyla ilgili alanyazın incelendiğinde programda yer alan kazanımların daha çok bilişsel alan ile ilgili olduğu, duyuşsal ve psikomotor alana ait kazanımların yetersiz olduğu ifade edilmektedir (Gümüş, 2018; Yıldız, 2021). Ayrıca Bloom Taksonomisine göre bu kazanımların çoğunluğunun anlama ve hatırlama basamağında yer alması (Koca, 2022; Yıldız, 2021), programın amaçladığı üst düzey düşünme becerileri ve problem çözme becerileri gelişmiş bireyler yetiştirmeyi zorlaştırmaktadır. Ayrıca Yurtcu ve Aktan (2024) yaptığı çalışmada DKAB öğretim programı ders kazanımlarının 21. yüzyıl becerileri bakımından yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bunların yanında 2018 DKAB öğretim programının; felsefesi (Zengin, 2010b) ve uygulanması (Elmas, 2017; Gümüş, 2018; Kesman, 2018; Yıldız, 2021; Zengin, 2010b) ile ilgili problemlerin olduğu, güncellenen DKAB öğretim programı ile ilgili sınıf düzeyinde ayrıntılı değerlendirmeler yapılmadığı görülmektedir. Özellikle 7. sınıflar seviyesinde çalışılması bu alandaki programda sorunların daha fazla olacağının tahmin edilmesidir. Bu bilgiler ışığında araştırmanın problem cümlesi “DKAB öğretmenlerinin yedinci sınıf DKAB öğretim programı ile ilgili görüşleri nelerdir? şeklinde belirlenmiştir. Bu kapsamda araştırmanın amacı, 2018 yılında güncellenen 7. sınıf DKAB öğretim programını öğretmen görüşlerine göre incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- DKAB öğretmenlerinin 7. sınıf bağlamında DKAB öğretim programının hedefleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
- DKAB öğretmenlerinin 7. sınıf bağlamında DKAB öğretim programının içeriği hakkındaki görüşleri nelerdir?
- DKAB öğretmenlerinin 7. sınıf bağlamında DKAB öğretim programının öğrenme-öğretme süreci hakkındaki görüşleri nelerdir?
- DKAB öğretmenlerinin 7. Bağlamında Sınıf DKAB öğretim programının ölçme ve değerlendirme boyutu hakkındaki görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizi hakkında bilgi verilecektir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada karma araştırma desenlerinden sıralı açıklayıcı desen kullanılmıştır. Karma araştırma yöntemi (KY), tek bir araştırmada nicel ve nitel araştırma yaklaşımlarının birlikte benimsendiği verileri toplandığı, analiz edildiği ve bulguların bütünleştirildiği bir araştırma yöntemi olarak tanımlanmaktadır (Tashakkori ve Creswell, 2007). KY nicel ve nitel verilerin aynı araştırmada kullanılması her iki tekniğin de avantajlı yönlerini birleştirerek araştırmayı kuvvetli hale getirmektedir

(Baki ve Gökçek, 2012). Bu araştırmada nicel verilerin toplanmasından sonra nitel verilerin toplanması gerçekleştirildiğinden sıralı açıklayıcı karma yöntem deseni tercih edilmiştir. Bu araştırmada açıklayıcı sıralı desene uygun olarak nicel verilerle öğretmenlerin öğretim programı hakkındaki algı düzeyleri ortaya konulmuş nitel verilerle bu algının nedenleri belirlenmiştir.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Şanlıurfa iline bağlı Eyyübiye, Haliliye, Karaköprü ilçelerinde bulunan ve 2019-2020 eğitim öğretim yılında ortaokullarda veya imam hatip ortaokullarında görev yapan yaklaşık 450 DKAB öğretmeninden 146 gönüllü öğretmen oluşturmuştur. Betimsel araştırmalarda örneklem çalışılan evrenin minimum %10'u olmalıdır (Özen ve Gül, 2007). Bu araştırmada seçilen örneklem evrenin %30 kadardır. Çalışma grubu oluşturulurken örneklem kolay ulaşılabilir (uygun) örnekleme yöntemine uygun olarak belirlenmiştir. Uygun örneklem ulaşılması kolay, elde mevcut ve araştırmaya katılmak isteyen gönüllü katılımcılardan oluşan örneklemdir (Christensen, Johnson ve Turner, 2015). Olasılığa dayalı olmayan bu örneklem seçiminde evrenin parametrelerini kestirmek güçtür (Nachimas ve Nachimas, 1996). Çalışma grubunun demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

Araştırma Anketine Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

		Frekans(f)	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kadın	76	52.1
	Erkek	70	47.9
Eğitim Düzeyi	Lisans	130	89
	Yüksek Lisans	16	11
Kıdem Yılı	0-5 Yıl	86	58.9
	5-10 Yıl	42	28.8
	10+ Yıl	18	12.3
Kurum Türü	Ortaokul	100	68.5
	İHO	46	31.5
Mezun Olunan Program	DKAB Öğretmenliği	86	58.9
	İlahiyat Fakültesi	60	41.1
Toplam		146	100

Araştırmada nitel verilerin toplanmasında katılımcılar belirlenirken amaçlı örneklem tekniklerinden ölçüt örnekleme tekniği tercih edilmiştir. Ölçüt örneklemede seçilen çalışma grubunun belirli özelliklere (ölçütlere) göre seçilmesi gerekmektedir (Büyüköztürk ve diğ., 2013). Bu araştırmada nitel verilerin toplanmasında çalışma grubu belirlenirken katılımcıların DKAB dersi öğretmeni olmaları, MEB'e bağlı ortaokullarda veya imam hatip ortaokullarında çalışıyor olmaları ve 7. Sınıf DKAB dersini okutmuş olmaları ve bu araştırmanın nicel boyutunda yer almaları ölçüt olarak belirlenmiştir. Etik kurallara uyma adına öğretmenlere Ö1...Ö6 şeklinde kodlar verilmiştir. Görüşme yapılan altı katılımcının özellikleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2*Görüşme Yapılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri*

Kod	Cinsiyet	Kıdem Yılı	Sınıf Mevcudu	Kurum Türü
Ö1	Erkek	3 Yıl	20-30	İHO
Ö2	Kadın	5 Yıl	20-30	Ortaokul
Ö3	Kadın	7 Yıl	10-20	İHO
Ö4	Erkek	11 Yıl	20-30	İHO
Ö5	Kadın	18 Yıl	20-30	Ortaokul
Ö6	Erkek	25 Yıl	30-40	Ortaokul

Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanmasında etik kurallara dikkat edilmiştir. Öncelikle araştırma formları Şanlıurfa'da uygulanacağından Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi aracılığıyla Şanlıurfa Milli Eğitim Müdürlüğünden veri toplama izni alınmıştır. Araştırmanın nicel verilerinin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen “Yedinci sınıf DKAB öğretim programı öğretmen görüşleri anketi” kullanılmıştır. Anket sorularının hazırlanması aşamasında alanyazında benzer çalışmalardan faydalanılmıştır. Bu faydalanma bilgiyi kullanma ve uyarlanma şeklinde gerçekleştirilmiştir. Anket maddeleri programın dört ögesi; hedef, içerik, eğitim durumları ve sınav durumları bağlamında oluşturulmuştur. Ayrıca anketteki soruların yazım ve noktalama kurallarına uygunluğu ile ilgili bir Türkçe öğretmeninden, amaca hizmet etme durumu ile ilgili de Anadolu'da bir üniversitenin Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında görev yapan iki eğitim uzmanından görüş alınmıştır. Eğitim uzmanları taslak anket maddelerine uygun, düzeltilmeli yada çıkartılmalı şeklinde dönüt vermişlerdir. Örneğin “Programın hedefleri öğrencilerin özelliklerine uygundur.” maddesini, “Programın hedefleri öğrencilerin gelişim düzeyine uygun bir şekilde belirlenmiştir.” şeklinde değiştirilmesini önermişlerdir.

Yedinci sınıf DKAB dersini okutan 5 kişilik bir çalışma grubu üzerinde hazırlanan anketin pilot uygulaması yapılmıştır. Geri dönütler incelenerek anket maddeleri hata ve tutarsızlıklardan arındırılmış ve uygulamaya hazır hâle getirilmiştir. Yedinci sınıf DKAB öğretim programı öğretmen görüşleri anketi 5'li Likert tipinde hazırlanmıştır. Katılımcıların maddeler vereceği cevaplar “1:Kesinlikle Katılmıyorum, 2:Katılmıyorum, 3:Kararsızım, 4:Katılıyorum, 5:Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde kategorileştirilmiştir. Arıkan (2017), anketlere ait verilerin yüz yüze görüşerek, mektupla, telefonla veya internet ortamlarının kullanılarak elde edilebileceğini belirtmiştir. Bu çalışmada anket verilerinin toplanması, Google Formlar uygulaması ve yüz yüze yapılan görüşmeler yoluyla gerçekleştirilmiştir. Anket maddelerine 153 öğretmen cevap vermiştir. Ancak sorulara eksik ve özensiz yanıt verdiği görülen 7 katılımcıdan elde edilen veriler çalışmaya dahil edilmemiştir. Araştırmada 146 öğretmenden elde edilen veriler kullanılmıştır.

Araştırmanın nitel verilerinin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanan “Yedinci sınıf DKAB öğretim programı yarı yapılandırılmış öğretmen görüşme formu” kullanılmıştır. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Katılımcıların demografik özellikleri ile ilgili sorular birinci bölümde yer alırken, araştırmanın amacı ile ilgili sorular ikinci bölümde yer almıştır. Bu amaç doğrultusunda görüşme formunda katılımcıların 7. Sınıf DKAB öğretim programının genel yapısı, hedefleri, eğitim öğretim durumları ve ölçme değerlendirme boyutuyla ilgili görüşlerinin sorulduğu 5 temel soru ve bu sorulara bağlı alt sorular yöneltilmiştir. Nitel verilerin toplanmasında katılımcılarla yüz yüze görüşme tercih edilmiştir. Glesne (2014), araştırmanın gereksinimlerine ve katılımcıların onayına bağlı olarak

görüşme verilerinin yazılarak, ses kaydıyla ya da video kaydıyla toplanabileceğini söylemiştir. Bu çalışmada verilerin kaydedilmesinde ses kaydı kullanılmış ayrıca görüşme sırasında araştırmacı tarafından da notlar alınmıştır. Etik kurallara uygun olarak da veriler toplanmadan önce katılımcılarla ön görüşmeler yapılmış, araştırmanın amacı anlatılmış, görüşmelerin gönüllülük esasına dayalı olduğu açıklanmıştır. Veriler 2021 yılının Mart ayının son iki haftasında toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada nicel verilerin analizinde SPSS 21 paket programı kullanılmıştır. Katılımcıların görüşlerinin aritmetik ortalaması alınmıştır. Anket formunun hedef boyutuyla ilgili maddelere verilen cevapların “Cronbach’s Alpha” değeri $\alpha=.885$ olarak bulunmuştur. Bu değer içerik boyutu için $\alpha=.899$, öğrenme öğretme boyutu için $\alpha=.930$, ölçme ve değerlendirme boyutu için $\alpha=.891$ olarak bulunmuştur. Anket formunun bütününe ait “Cronbach’s Alpha” değeri ise $\alpha=.966$ ’dır. Can’a (2016) göre “Cronbach’s Alpha” değerinin ,90 dan büyük olması teste verilen cevapların yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir. Bu bilgilere bakılarak bu çalışmadan elde edilen verilerin yüksek güvenilirliğe sahip olduğu söylenebilir. Anket maddelerine katılımcıların verdiği cevapların değerlendirilmesinde 1.00-1.80 arası “çok düşük”, 1.81-2.60 arası “düşük”, 2.61-3.40 arası “orta”, 3.41-4.20 arası “yüksek”, 4.21-5.00 arası “çok yüksek” referans aralığı kullanılmıştır.

Bu çalışmada nitel verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz gözlem ve görüşme sonucunda elde edilmiş ve derinlemesine analiz gerektirmeyen verilerin sunulmasında kullanılan analiz türüdür (Karataş, 2015). Sonuç ortaya çıkarmaya olanak sağlayan bilgilerin bir araya getirilerek analiz edilmesi olarak açıklanmaktadır (Glesne, 2014). Bu çalışmada katılımcı görüşleri programın dört ögesi bağlamında çözümlenmiştir.

Araştırmanın Etik İzinleri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul Kararları

Etik değerlendirme kararının tarihi: 05.12.2019

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 32.

BULGULAR

Bu bölümde sırasıyla programın hedef boyutuyla, içerik boyutuyla, öğrenme-öğretme boyutuyla ve ölçme ve değerlendirme boyutuyla ilgili bulgulara yer verilmiştir. Araştırmada DKAB öğretim programı hakkında öğretmen görüşlerini belirlemek için kullanılan anket formlarından ve yapılan görüşmelerden elde edilen nitel ve nicel veriler, birbirini destekleyen ve çelişen noktalarına dikkat çekilmesi amacıyla bir arada verilmiştir.

Programın Hedef Boyutuna İlişkin Bulgular

Bu bölümde yer alan bulgular anket formunda yer alan programın hedef boyutuyla ilgili dokuz maddeden ve altı DKAB öğretmeniyle yapılan yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilmiştir. Programın hedef boyutuyla ilgili öğretmenlerin anket maddelerine verdiği cevapların aritmetik ortalama değerleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3

Programın Hedef Boyutuna İlişkin Bulgular

Maddeler	$\bar{x}$
1. Programın hedefleri öğrencilerin gelişim düzeyine uygun bir şekilde belirlenmiştir.	3,80

2. Programda yer alan konu ve üniteler programın hedefleri ile tutarlı bir yapıdadır.	4,04
3. Öğrenciler programda kendileri için belirlenen hedeflere kolayca ulaşabilmektedir.	3,59
4. Program, öğrencilerin ihtiyaç duyacakları kullanılabilir özelliklere sahiptir.	3,63
5. Programda öğrenciler için, bilişsel alan ile ilgili yer alan hedefler yeterli düzeydedir	3,78
6. Programda öğrenciler için, duyuşsal alan ile ilgili yer alan hedefler yeterli düzeydedir.	3,66
7. Programda öğrenciler için, psikomotor alan ile ilgili yer alan hedefler yeterli düzeydedir.	3,27

Tablo 3 incelendiğinde hedef boyutu ile ilgili hiç bir madde katılımcılar tarafından “çok yüksek düzeyde” algılanmamıştır. Bunun yanında katılımcılar, öğrencilerin psikomotor alan becerilerini geliştirecek hedeflerin yeterlik düzeyini “orta” düzeyde görmektedirler. Diğer maddelerin yeterlilik düzeylerini ise “yüksek” olarak görmektedirler. Katılımcılar özellikle “İslam Düşüncesinde Yorumlar” ile ilgili hedeflerin öğrenci seviyesine uygun olmadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca katılımcılardan bazıları Mezhepler ünitesi ile ilgili kazanımların sınıfın gelişim seviyesine uygun olmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca bazı öğretmenler psikomotor alanla ilgili kazanımların yeteri kadar olmadığını düşünmektedirler. Konu ile ilgili katılımcıların görüşlerinden direkt alıntılar aşağıdadır.

“İslam düşüncesinde yorumlar ünitesinde; fıkhi mezheplerden, itikadi mezheplerden, ve siyasi mezheplerden bir arada bahsedilmesi öğrencilere ağır gelebiliyor. Bu mezheplerin tamamının tek sınıf düzeyinde ve tek üniteye verilmesi yerine farklı sınıf düzeylerine dağıtılması daha yerinde olacaktır (Ö4). Mezhepler ünitesinin 7. Sınıflara uygun olmadığını düşünüyorum. Öğrenciler din aynıysa neden farklı uygulamalar olsun noktasında takılıp kalabiliyor. Ben hangi mezhebi seçmeliyim, Bir mezhep seçmek zorunda mıyım gibi sorular sorabiliyor. Mezhepler bazen dinin kendisi gibi görülebiliyor. Toplumunda mezhepler konusunda yanlış bilgilere sahip olmasından dolayı öğrencilerin kafası daha çok karışabiliyor (Ö6). Ünitelerin çoğunlukla öğrenci seviyesine uygun olduğunu düşünüyorum. Öğrencilerde soyut kavramları öğretmek 7. Sınıf seviyesinde daha kolay oluyor. Ayrıca bu konuların öğrenciler açısından dikkat çekici olduğunu da düşünüyorum (Ö2). Programın amacı eleştiren ve sorgulayan bireyler yetiştirmek fakat programda yer alan kazanımların bu konuda yetersiz olduğunu düşünüyorum. Ayrıca öz eleştiri yapacak olursam bizler de araştıran ve sorgulayan öğrenciler değil, bilgiyi talep eden bireyler istiyoruz (Ö3). Ünitelerin çoğunlukla öğrenci seviyesine uygun olduğunu düşünüyorum. Ancak psikomotor açıdan öğrencilere kazandırılabilir pek fazla kazanım olduğunu düşünmüyorum (Ö2).”

Programın İçerik Boyutuyla İlgili Görüşler

Bu bölümde yer alan bulgular anket formunda programın içerik boyutuyla ilgili yer alan on maddeden ve altı DKAB öğretmeniyle yapılan yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilmiştir. Programın içerik boyutuyla ilgili öğretmenlerin anket maddelerine verdiği cevapların aritmetik ortalamaları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4

Programın İçerik Boyutuna İlişkin Bulgular

Maddeler	$\bar{x}$
1. Program içerikleri öğrenme ilkelerine (basitten karmaşığa, öğrenciye görelilik...) uygun olarak düzenlenmiştir.	3.84
2.İçerikler basit, sade ve anlaşılır bir şekilde hazırlanmıştır.	3,97
3. Derslerde ve etkinliklerde yer alan kavramlar, ayet ve hadisler öğrencilerin anlayabileceği düzeydedir.	3,91

4. İçeriklerde yer alan bilgi ve becerileri öğretmek için haftalık iki saatlik ders süresi yeterlidir.	3,52
5. Ders içerikleri öğrencilerin bulunduğu çevreye uygulanabilecek esnekliğe sahiptir.	3,58
6. Ders içerikleri çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaya uygundur.	3,82
7. Ders içerikleri teknoloji destekli eğitim araç ve gereçlerini kullanmaya elverişlidir.	3,91
8. Programda yer alan ünite ve konular ideal uzunluktadır.	3,70
9. Programda yer alan içerikler gerçekleştirilebilir düzeydedir.	3,90
10. Ünitelerde yer alan içerikler birbirini destekler niteliktedir.	3,99

Tablo 4 incelendiğinde öğretmenlerin içerikle ilgili tüm maddeleri “yüksek” düzeyde algıladıkları görülmektedir. Öğretmenler 7. sınıf DKAB dersi öğretim programını sade anlaşılır bulmaktadırlar. Bunun yanında içerik hazırlanırken öğrenme ilkelerine uygun hazırlandığı görülmektedir. Katılımcılar ders içeriklerinin teknoloji destekli eğitim araç ve gereçlerini kullanmaya elverişli olduğunu belirtmektedirler. Tablo 4 incelendiğinde hiç bir maddenin katılımcılar tarafından “çok yüksek” düzeyde algılanmaması dikkat çekici bir durumdur. Bunların yanında görüşme yapılan 6 öğretmenden ikisi ayet ve hadislerde geçen bazı kavram ve ifadelerin öğrenciler için soyut kaldığını ve bu kavramların öğrencilerin anlayacağı şekilde düzenlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bunun yanında bazı öğretmenler konuların çok uzun olduğunu ve sıkıcı bir şekilde yer aldığını belirtmişlerdir. İçerik boyutu ile ilgili katılımcıların görüşlerinden direkt alıntılar aşağıdadır.

“Programın yeni haliyle daha sade ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum (Ö6). Yapılan güncellemede kazanımların azaltılması ve ünitelerin sadeleştirilmesini olumlu olarak görüyorum. Şu an bile bazen 5. Üniteyi yetiştirmekte zorlandığımız oluyor (Ö2). Ünitelerde ya da ünite sonlarında verilen surelerde geçen kimi kavramlar bazı öğrenciler için soyut kalabiliyor (Ö4). Programın aktif öğrenme tekniklerini kullanmaya uygun olduğunu düşünüyorum. Ancak sınıf mevcudu ve zaman konusu bazen bu teknikleri kullanmaya engel olabiliyor (Ö5). DKAB dersinin teknoloji destekli öğretimi desteklediğini düşünüyorum. Bu konuyla ilgili EBA’da ve diğer dijital platformlarda da ciddi çalışmalar var. Ancak yeterli mi diye düşünecek olursak diğer derslerle kıyasladığımızda eksiklerinin olduğunu söylemek mümkün (Ö6). Kitapta sayfalar boyu düz yazılardan çok çocukların etkinlik yapmasına ağırlık veren bir şekilde düzenleme yapısı güzel olur. Özellikle “Ahlaki Davranışlar ve Allah’ın Kulu ve Elçisi: Hz. Muhammed” ünitelerinde konuların çok uzun ve sıkıcı anlatıldığını düşünüyorum. Ebada bile DKAB dersi ile ilgili sadece konuşma videoları var. Programın teknolojik anlamda da materyallerle zenginleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum (Ö2). EBA’da DKAB dersi ile ilgili materyallerin sayısı gerçekten çok az. Var olan materyallerde üzerinde de gerekli geliştirmeler ve değişiklikler pek yapılmıyor. Özellikle DKAB dersiyle birlikte okutulan seçmeli dersler olan siyer ve temel dini bilgiler dersleri ile ilgili neredeyse hiç materyal yok (Ö1). Konuların birbirini desteklediğini düşünüyorum. DKAB dersinde konular birikimli olarak ilerliyor ve her sınıfta okutulan konular gelecek sınıf ile ilişkili oluyor (Ö4).”

Programın Öğrenme-Öğretme Boyutuna İlişkin Bulgular

Bu bölümde yer alan bulgular anket formunda programın öğrenme-öğretme boyutuyla ilgili yer alan on bir maddeden ve altı DKAB öğretmeniyle yapılan yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilmiştir. Programın öğrenme-öğretme boyutuyla ilgili öğretmenlerin anket maddelerine verdiği cevapların aritmetik ortalama değerleri Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5*Programın Öğrenme-Öğretme Boyutuna İlişkin Bulgular*

Maddeler	$\bar{x}$
1. Program öğrenci merkezli eğitim anlayışına uygun olarak tasarlanmıştır.	3,67
2. Programda yer alan konular öğrencilerin ilgisini çekecek tarzda sunulmuştur.	3,45
3. Program öğretmene öngörülen etkinlikleri gerçekleştirmede yeterli düzeyde rehberlik etmektedir.	3,58
4. Programda önerilen etkinlikler sınıfta zevkli bir öğrenme ortamı oluşturmaktadır.	3,50
5. Programda yer alan etkinlikler sınıf ortamında gerçekleştirilebilecek özelliktedir.	3,69
6. Programda yer alan etkinlikler öğrencilerin derse aktif bir şekilde katılımını sağlıyor.	3,62
7. Programda yer alan etkinlikler öğrencilerin işbirlikli öğrenme tekniklerini kullanmaları için uygundur.	3,46
8. Program öğretmenin işlenecek konuya uygun aktif öğrenme tekniklerini seçmesine izin veriyor.	3,61
9. Program öğretmene okulun bulunduğu çevreye ve imkânlar uygun planlama imkânı sunmaktadır.	3,30
10. Görev yaptığım okulun fiziki imkânları programı verimli bir şekilde uygulamama engel teşkil etmiyor.	3,10
11. Sınıftaki öğrenci sayısı programı verimli bir şekilde uygulamama engel teşkil etmiyor.	3,45

Tablo 5 incelendiğinde öğretim programının öğrenme-öğretmen boyutundaki maddelerle ilgili öğretmen algılarının orta ve yüksek düzeyde çıkması dikkat çekici bir durumdur. Yüksek düzeyde algıya sahip olan maddelerde yüksek düzeyin alt sınırında yer almaktadır. Tablo 5’deki ikinci maddeye göre öğretmenler programda yer alan konuların öğrencilerin ilgisini çekme düzeyini “orta” düzeye yakın görmektedir. Programın öğrenme-öğretme boyutuna ilişkin maddelerden en yüksek algı düzeyine sahip madde “Programda yer alan etkinlikler sınıf ortamında gerçekleştirilebilecek özelliktedir.” şeklindeki madde iken en düşük algıya sahip olunan madde “Görev yaptığım okulun fiziki imkânları programı verimli bir şekilde uygulamama engel teşkil etmiyor.” şeklindeki maddedir. Katılımcılarla yapılan görüşmeler anket maddelerinde verilen cevapları destekler niteliktedir. Katılımcılar derslerde daha çok düz anlatım ve soru-cevap tekniklerini kullandıklarını belirtmişlerdir. Konu ile ilgili öğretmen görüşlerinden direkt alıntılar aşağıdadır.

“Derslerde farklı teknikler kullanmak öğrencilerin derse katılımını ve dikkat sürelerini önemli ölçüde artırıyor. Ancak diğer meslektaşlarımdan da edindiğim izlenim derslerimizin çoğunlukla soru cevap şeklinde geçtiği yönünde. Eğitim teknolojilerini kullanmak verimi artırıyor. Akıllı tahtaların faydasını görüyoruz (Ö3). DKAB dersini öğrencilerin gözünde somut bir hale getirmek gerekiyor. Bunu yapabilmek için sınıfta drama etkinlikleri düzenleyip rol yapma tekniğini kullanabiliyorum. Akıllı tahta kullanımı da bu konuda faydalı olabiliyor. Örneğin ikinci ünite “Hac ve Kurban” konusunu işlerken, öğrencilerle sınıf içerisinde haccın yapılışını canlandırıp akıllı tahta yardımıyla animasyonlar izliyoruz ve Hac ile ilgili mekânları inceleyebiliyoruz (Ö3). Derslerin öğretiminde soru cevap tekniğini kullanıyorum genellikle. Öğrencileri düşünmeye teşvik etmeye çalışıyorum. Ancak DKAB dersleri farklı teknikleri kullanmaya her zaman uygun olmayabiliyor. Bilişsel kazanımları gerçekleştirmek kolay olsa da özellikle ahlaki davranışları kazandırmanın zor olduğunu programın bu konuda öğretmene yeterince rehberlik etmediğini düşünüyorum. Ahlaki davranışlar ve Hz. Muhammed ünitelerinin etkinliklerle zenginleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum (Ö2). Çevreden edinilen bilgiler destekleyici olabildiği gibi problemlerde oluşturabiliyor. Örneğin ünite sonlarındaki duaların kıraatinde yanlış öğrenmeler sorunlar oluşturabiliyor. Şanlıurfa özelinde ise medrese kültürünün yaygın olduğunu gözlemliyorum. Bu durum bilişsel anlamda öğrencilerin öğrenmelerine katkı sağlasa da eleştirel düşünme, araştırma ve inceleme yapma öğrencilerin hayatında geri planda kalabiliyor (Ö3). Kalabalık sınıflarda zamanın kısıtlı olmasından dolayı bazen istediğim

teknikleri kullanmam mümkün olmayabiliyor (Ö3).”

Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutuna İlişkin Bulgular

Bu bölümde yer alan bulgular anket formunda programın ölçme ve değerlendirme boyutuyla ilgili yer alan sekiz maddeden ve altı DKAB öğretmeniyle yapılan yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilmiştir. Programın ölçme ve değerlendirme boyutuyla ilgili öğretmenlerin anket maddelerine verdiği cevapların aritmetik ortalama değerleri aşağıdaki Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6

Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutuna İlişkin Bulgular

Maddeler	$\bar{x}$
1. Programda öngörülen ölçme ve değerlendirme teknikleri (yazılı ve sözlü sınavlar, proje ödevleri vb.) programın kazanımlarını ölçmeye uygundur.	4.00
2. Önerilen ölçme ve değerlendirme teknikleri ile öğrencinin gelişimi kolayca izlenebilmektedir.	3.81
3.Önerilen ölçme ve değerlendirme teknikleri öğrencilerin bilişsel gelişimini ölçmeye uygundur.	3.89
4. Önerilen ölçme ve değerlendirme teknikleri öğrencilerin duyuşsal gelişimlerini ölçmeye uygundur.	3.63
5. Önerilen ölçme ve değerlendirme teknikleri öğrencilerin psikomotor gelişimlerini ölçmeye uygundur.	3.53
6. Ünite sonlarında yer alan ölçme ve değerlendirme etkinlikleri ihtiyacı karşılayacak niteliktedir.	3.46
7. Programın gerektirdiği ölçme değerlendirme etkinlikleri zamanında tamamlanabilmektedir.	3.86
8. Ölçme değerlendirme etkinliklerinin gerektirdiği araç, gereç ve materyallere kolaylıkla ulaşabiliyorum.	3.56

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin programda öngörülen ölçme ve değerlendirme tekniklerinin programın kazanımlarını ölçmeye uygunluk düzeyini “yüksek” düzeyde algıladıkları görülmektedir. Katılımcılar programın ölçme ve değerlendirme boyutuyla ilgili en düşük algıladığı madde “Ünite sonlarında yer alan ölçme ve değerlendirme etkinlikleri ihtiyacı karşılayacak niteliktedir.” şeklindeki madde iken en yüksek düzeyde algıladıkları madde “Programda öngörülen ölçme ve değerlendirme teknikleri (yazılı ve sözlü sınavlar, proje ödevleri vb.) programın kazanımlarını ölçmeye uygundur.” şeklindedir. Konu ile ilgili öğretmen görüşlerinden direk alıntılar aşağıdaki gibidir.

“Değerlendirme etkinliklerini proje ödevleriyle ve ek kaynaklarla yapmaya çalışıyorum. Ayrıca öğrenciye konuyu proje şeklinde verip sunum yapacak şekilde hazırlık yapmasını istediğimde güzel dönütler alıyorum (Ö6). Derslerimde ölçme değerlendirme alanında sanırım geleneksel teknikleri kullanıyorum. Daha çok testlerden, yazılı ve sözlü sınavlardan, ünite sonlarında yer alan değerlendirme etkinliklerinden ve performans ödevlerinden faydalaniyorum (Ö3). Kazanımların gerçekleşme düzeyini sınıf içindeki soru cevaplarla ve yazılı sınavlarla ölçebiliyorum. Hazırladığım sorularda öğrencilere değer kazandırmayı ve yorumlama yapmalarını hedefliyorum (Ö2). Programda yer alan bilişsel kazanımların gerçekleşip gerçekleşmediğini tespit etmek kolay olsa da değer kazandırmanın ve duyuşsal anlamda bu kazanımların gerçekleşip gerçekleşmediğini tespit etmenin zor olduğunu düşünüyorum (Ö2). Genellikle ünite sonlarında değerlendirmeler yapıyoruz. Değerlendirmelerde genellikle soru cevap yöntemi, kitapta verilen ölçme değerlendirme etkinlikleri ve küçük oyunlar kullanıyoruz (Ö1). Ünite sonlarındaki değerlendirme etkinlikleri güzel ama yalnızca kitapta yer alan soru cevap etkinlikleri öğrencilerin gelişimlerini izlemekte yeterli olmuyor.”

Bu araştırmadaki katılımcıların Yedinci Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ders Kitabını öğretim programı ile özdeşleştirdikleri görülmektedir. Katılımcıların yapılan anket ve görüşme sonucunda yedinci sınıf DKAB ders kitabının tasarım açısından ihtiyaçlara cevap veremediği, etkinliklere yeterince yer vermediği, uzun düz yazılardan oluştuğundan dolayı öğrencilerin ilgisini yeterince çekemediği ve

yeterli olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin çoğu ders kitabı dışında farklı yayınlara ait dijital kitaplardan da faydalandıklarını ifade etmişlerdir. Konu ile ilgili öğretmenlerin görüşlerinden direkt alıntılar aşağıdadır.

“Ders kitabının grafik tasarım açısından yetersizliğinin yanı sıra içeriğinin tek bir başlık altında uzun metinlerden oluşması da sıkıcı hale gelmesine sebep olmaktadır. Daha renkli daha aktiviteli daha bölünmüş başlıklara ayrılmış şekilde olmasını isterdim (Ö26). DKAB kitabının çocuklar için dikkat çekici etkinlikler barındırması yönünden eksiklerinin olduğunu düşünüyorum. Konuların uzun düz yazılardan oluşmasının öğrenciler açısından sıkıcı olduğunu düşünüyorum. Özellikle “Ahlaki Davranışlar” ve “Allah’ın Kulu ve Elçisi: Hz. Muhammed” ünitelerinde konuların çok uzun ve sıkıcı anlatıldığını düşünüyorum (Ö2). Kitap biraz daha görsellerle desteklenebilir veya kazanımlar akılda kalacak şekilde küçük hikâyeler veya bilmecelemlerle desteklenebilir (Ö108). Kitapta kullanılabilecek çok fazla etkinlik olmadığından çeşitli yayınların akıllı tahta uygulamalarını kullanarak da dersimi işliyorum (Ö3)”

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu bölümde 2018 yılında güncellenen DKAB öğretim programının hedefleri, içeriği, öğrenme öğretme durumu ile ölçme ve değerlendirme boyutuyla ilgili elde edilen bulgular araştırmanın amaçları doğrultusunda tartışılmış ve yorumlanmıştır.

Programın hedef boyutuyla ilgili elde edilen bulgularda katılımcıların program hedefleriyle ilgili “yüksek” düzeyde olumlu bir algıya sahip oldukları görülmektedir. Katılımcılar; programın hedeflerinin öğrenci seviyesine uygunlukla uygun olduğunu, öğrencilerin programda yer alan hedeflere ulaşabileceğini, programın öğrencilerin ihtiyaç duyacağı özellikleri kazandıracağını ve programda yer alan hedeflerin yeterli olduğunu düşünmektedirler. Araştırmanın bu sonucunu Zengin’in (2010b) yaptığı araştırma sonucu desteklemektedir. Ancak katılımcılar programda yer alan psikomotor alanla ilgili hedeflerin yetersiz olduğunu belirtmektedirler. Katılımcıların hedef boyutunda “çok yüksek” düzeyde algıya sahip olmamalarının “yüksek” düzeyden algıya sahip olmalarının nedeni bazı hedeflerin öğrenci seviyesinin üstünde olması olabilir. Örneğin bu çalışmada “İslam Düşüncesinde Yorumlar” ünitesinde yer alan hedeflerin öğrenci seviyesine uygun olmadığı, sadeleştirilmesi ya da daha üst sınıflarda okutulması gerektiği tespit edilmiştir. Bu sonuçlar alanyazında yapılan araştırmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir (Gümüş, 2018; Tetik, 2018; Zengin, 2010b). Gümüş (2018), DKAB programının hedefleri üzerine yaptığı araştırmasında programda yer alan kazanımların %66’sının bilişsel, %27’sinin duyuşsal, %7’sinin psikomotor alandan oluştuğunu belirtmektedir. Yıldız (2021) ise yeni programda yer alan toplam 125 kazanımın 103 tanesinin bilişsel, 22 tanesinin duyuşsal alana ait olduğunu ve kazanımların daha çok öğrencilerin hatırlama ve anlama düzeyindeki becerilerine hitap ettiğini ifade etmektedir.

Programın içerik boyutuyla ilgili elde edilen bulgularda katılımcıların program içeriğinin yeterliliği ile ilgili “yüksek” düzeyde bir algıya sahip oldukları görülmektedir. Katılımcıların genellikle; programda yer alan içeriklerin öğrenme ilkelerine uygun olduğu, sade ve anlaşılır olduğu, içeriklerin öğretimi için haftalık iki saatlik ders süresinin yeterli olduğu, içeriklerin çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri ile teknolojik materyalleri kullanma uygun olduğu, programda yer alan içeriklerin birbirini desteklediği ve gerçekleştirilebilir olduğu konusunda olumlu bir tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir. Ancak ayet ve hadislerde geçen bazı kavramların sade ve anlaşılır olmadığı, çok fazla soyut kaldığı araştırmanın diğer bir sonucudur. Bunun yanında “Hac ve Kurban” ünitesinin fazla ayrıntılı olduğu, DKAB dersi ile ilgili EBA’da bulunan içeriklerin yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırmanın içerikle ilgili sonucunu Zengin’in (2010b) ve Zengin ve Hendek’in (2021) yaptığı araştırma sonucu destekler niteliktedir. Bu araştırmanın içeriklerin çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri ile teknolojik

materyalleri kullanma uygun olduğu sonucunu Buyrukçu'nun (2006) yaptığı araştırmanın sonucu desteklemektedir. Bu çalışmada EBA'daki içeriklerin yetersizliği konusunda ulaşılan sonuçlar ile Elmas (2017) tarafından yapılan çalışmanın sonuçları benzerlik göstermektedir. Bu araştırmanın sonuçlarına göre yeni program basit, sade ve anlaşılır bir tarzda hazırlanmıştır. Araştırmanın bu sonucunu Yıldız (2021) tarafından yapılan araştırmanın sonucu desteklemektedir. Bu çalışmada katılımcıların içeriğin yeterliliği ile ilgili çok yüksek algıya sahip olmamalarının nedeni bazı içeriklerin (Haç ve Kurban) ayrıntılı olması, bazı içeriklerin ağır olması (İslam Düşüncesinde Yorumlar) ve bazı içeriklerin (Ayet ve Hadisler) soyut olmasından kaynaklanmış olabilir.

Bu çalışmada yedinci sınıf DKAB öğretim programın öğrenme ve öğretme boyutuyla ilgili elde bulgularda öğretmenlerin “orta” düzeyde algıya sahip oldukları görülmektedir. Katılımcılar yedinci sınıf DKAB öğretim programının, öğrenci merkezli eğitim anlayışına uygun olarak tasarlandığını, programda öngörülen etkinliklerin sınıf ortamında gerçekleştirilebilecek nitelikte olduğunu ve öğrencilerin derse aktif bir şekilde katılımını sağlayacak şekilde olduğunu belirtmişlerdir. Ancak programda yer alan konuların öğrencilerin ilgisini çekmekte ve sınıfta zevkli bir öğrenme ortamı oluşturma konusunda yeterli olmadığı görülmüştür. Program öğretmene öğrenme ve öğretme sürecinde yeterince rehberlik etmemektedir. Araştırmada bu sonucun çıkmasının nedeni; katılımcıların program okuryazarlık düzeyi, okulun fiziki donanımı, içeriğin yapısı ve sunumu, öğretmenin yöntem ve teknik konusunda yeterliliği ile ilgili olabilir. Yapılan çalışmada DKAB öğretmenlerinin %52,8'i mevcut DKAB öğretim programının tamamını incelediğini, %41,6'sı kısmen incelediğini %5,6'sı ise incelemeyeceğini ifade etmektedir (Zengin ve Hendek, 2021). Bunun yanında yapılandırmacı yaklaşımın sahip olduğu felsefi arka planın din öğretimi açısından problem oluşturmaması (Zengin, 2010b) ya da öğretmenlerin davranışçı yaklaşımdaki alışkanlıklarını terk edememesi olabilir (Çetin, 2020). Bu araştırmanın sonucunda öğretmenler genellikle derslerde soru-cevap tekniğini kullandıklarını belirtmişlerdir. Açıkgoz (2014) aktif öğrenme tekniklerine göre işlenen derslerin daha verimli olduğunu, bir ders için uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmadığında en yararlı düşüncelerin bile birer kuramdan öteye gidemeyeceğini ifade etmiştir. Demir (2016), Çınar (2018) ve Atasoy (2019) da yaptıkları çalışmalarda aktif öğrenme teknikleri kullanılarak işlenen DKAB derslerinin daha verimli geçtiğini ifade etmişlerdir. Karataş ve Tabak (2010), yaptıkları çalışmada, okulların fiziksel alt yapıları ve sınıf mevcutlarının DKAB programının uygulanabilirliğini zorlaştırdığını öğretmenlerin teknoloji kullanmak istemelerine rağmen okullarda bu imkânı bulamamalarının öğretmenleri negatif etkilediğini tespit etmişlerdir. Günümüzde birçok okulda etkileşimli tahtaların bulunması ve sınıf mevcutlarında meydana gelen iyileşmeler 2018 DKAB programının uygulanabilirliğini kolaylaştırmış olsa da özellikle köy okullarında etkileşimli tahtaların bulunmaması, bazı okulların sınıf mevcutlarının kalabalık olması benzer sorunlara sebep olmaktadır. Bu sonuçlar Çiçek (2019) tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Bu çalışmada yedinci sınıf DKAB öğretim programın ölçme ve değerlendirme boyutuyla ilgili katılımcıların “yüksek” düzeyde algıya sahip olduğu görülmektedir. Katılımcılar; yazılı ve sözlü sınavların, proje ödevlerinin vb. ölçme ve değerlendirme teknikleri programın kazanımlarını ölçmeye uygun olduğunu belirtmişlerdir. Önerilen ölçme ve değerlendirme teknikleri öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimlerini ölçmeye uygun ve bu tekniklerle öğrencilerin gelişimi takip edilebilmektedir. Öğretmenler değerlendirme etkinliklerini zamanında tamamlayabilmekte ve değerlendirme için gerekli materyallere ulaşabilmektedir. Bu çalışmada katılımcılar; öğrencilerin bilişsel gelişimlerini ölçmek için genellikle yazılı ve sözlü sınavlar, proje ödevleri, ünite değerlendirme etkinlikleri, dönem sonu sınavları vb. ile gerçekleştirdiklerini, ancak öğrencilerin duyuşsal ve psikomotor gelişimlerini ölçmekte yetersiz kaldıklarını belirtmişlerdir. Araştırmada kullanılan ölçme ve değerlendirme araçlarıyla ilgili sonucu Zengin'in (2010b) yaptığı araştırmanın sonucu desteklemektedir. Katılımcıların ölçme ve değerlendirme işlemlerinde daha çok geleneksel yöntemleri

tercih etmelerinin nedeni bu tekniklerin kalabalık sınıflarda uygulanmasının kolay olması, ders süresinin farklı ölçme ve değerlendirme etkinlikleri için yeterli olmaması ve öğretmenlerin farklı ölçme ve değerlendirme teknikleri hakkında yeterli düzeyde bilgiye sahip olmaması olabilir. Gündoğdu (2012) ile Karbeyaz (2018) tarafından yapılan çalışmalarda DKAB öğretmenlerinin değerlendirme işlemlerinde sınıf mevcudu ve ders süresi gibi etkenlerden dolayı daha çok yazılı ve sözlü sınavlar ile performans ödevlerinden faydalandıkları ifade edilmiştir.

Bu çalışmada yedinci sınıf DKAB ders kitabının tasarım, sayfa düzeni ve etkinlikler yönünden ihtiyaçları karşılamakta yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucu Zengin'in (2010b) yaptığı araştırmanın sonucu desteklemektedir. Ancak içeriği kazanımları karşılaması ve konuların dağılımı açısından yeterlidir. Araştırmanın bu sonucunu Koç'un (2021) ve Elmas'ın (2017) yaptığı çalışmalar desteklemektedir. Doğan ve Altın'da (2018) yaptıkları çalışmada DKAB ders kitabının öğrencilerin ilgisini çekecek etkinlikler açısından yetersizliğine vurgu yapmışlardır. Bu araştırmanın sonucunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

•Yedinci sınıf DKAB öğretim programında yer alan “İslam Düşüncesinde Yorumlar” ile ilgili kazanımlar ve buna benzer konuların kazanımı üst sınıf seviyesine alınabilir ya da yedinci sınıf seviyesine uygun hale getirilebilir.

•İçerik daha çok somut kavramları içerecek şekilde kısa ve öz düzenlenebilir.

•Öğretmenlerin öğrenme-öğretme sürecini iyi bir şekilde yönetebilmeleri için; yöntem ve teknik konusunda, sınıf yönetimi ve program okuryazarlığı konusunda öğretmenlere yönelik çalışmalar yapılabilir.

•Öğrenme-öğretme sürecinin zevkli, verimli ve öğrencilerin dikkatini çekecek şekilde gerçekleşmesi için derslerde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılabilir. Farklı zekâ alanlarına hitap eden öğrencinin aktif olduğu etkinlikler yapılabilir. İçerik buna göre düzenlenebilir.

•Programın ölçme ve değerlendirme boyutunda öğrencilerin duyuşsal ve psikomotor gelişimlerini değerlendirmek için gözlem ve görüşme tekniklerinden faydalanılabilir.

•Kitaplarda bilgilendirici düz metinler çok kısa verilir onun yerine görsellerden ve hikâyelerden yararlanılması önerilir.

•Bu çalışmada katılımcıların algıları programın hiçbir ögesinde olumlu yönde “çok yüksek” çıkmamıştır. Bu durumun varlığı farklı sınıf seviyesinde ve örnekleme nicel olarak araştırılabilir. Bu durumun sebebi ise nitel araştırmalarla ortaya konulabilir.

Acknowledgment

Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında Ocak 2022 tarihinde tamamlanan “Yedinci Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezi esas alınarak hazırlanmıştır.

Ethical approval

Araştırma, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Başkanlığının 05 Aralık 2019 tarihli ve 2019/32 sayılı kararı ile uygun bulunmuştur.

Conflict of Interest

Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

REFERANSLAR

- Açıkgöz, K. (2014). *Aktif öğrenme* (13. Baskı). Biliş Özel Eğitim Yayınları.
- Akyol, Z. (2021). Ortaokul İngilizce öğretim programı ile ilgili yapılan bazı çalışmaların değerlendirilmesi. *Electronic Journal of Education Sciences*, 10(19), 28-43. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1675733>
- Arıkan, R. (2017). *Araştırma yöntem ve teknikleri* (3. Baskı). Nobel Yayıncılık
- Atasoy, Ü. (2019). *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinde eğitsel oyunlar yoluyla kavram öğretimi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize.
- Baki, A. & Gökçek, T. (2012). Karma yöntem araştırmalarına genel bir bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 1-21. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/70397>
- Buyrukçu, R. (2006). İlköğretimde Din ve Ahlak Öğretimine genel bir bakış. *Tabula Rasa*, 1(1), 163-188. <https://isamveri.org/pdfdr/D02423>
- Büyüköztürk, S., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, S. & Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (14. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık
- Can, A. (2016). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi* (4. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık
- Çetin, A. (2020). Öğretmenlerin bireysel yenilikçilikleri ile öğrenci merkezli öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaya yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 1-20. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.648747>
- Christensen, L. B. Johnson, B. R. & Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz* (Çev. Ed. A. Aypay). Anı Yayıncılık.
- Çiçek, H. B. (2019). *Güncellenen İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programına yönelik öğretmen görüşleri*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı.
- Çınar, F. (2005). *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programının değerlendirilmesi üzerine bir araştırma*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Çınar, F. (2018). Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerinin aktif öğrenme yöntem ve tekniklerine yönelik bilgi ve uygulama düzeyleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (41), 174-199. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sduifd/issue/41721/477504>
- Demir, R. (2016). Beyin temelli öğrenme yaklaşımına dayalı olarak işlenen din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinin akademik başarı ve kalıcılık üzerindeki etkisi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 3(4), 137-164. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/286408>
- Demirel, Ö. (2005). *Eğitimde program geliştirme: Kuramdan uygulamaya*. Pegem Akademi Yayıncılık
- Demirtaş, Z. (2017). Eğitimde program değerlendirme yaklaşımlarına genel bir bakış. *Sakarya University Journal Of Education*, 7(4), 756-768. <https://doi.org/10.19126/suje.388616>
- Dinçer, M. (2003). Eğitimin toplumsal değişme sürecindeki gücü. *Ege Eğitim Dergisi*, 3(1), 102-112. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/57132>
- Doğan, E. Ö. & Altın, Z. Ş., (2018). Ortaokul Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ders kitaplarının öğrenme-öğretme süreçlerine katkı düzeyi: Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı açısından inceleme.

- Değerler Eğitimi Dergisi*, 16(36), 57-93. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/613020>
- Doğanay, A. (2008). Çağdaş sosyal bilgiler anlayışı ışığında yeni sosyal bilgiler programının değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 77-96. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/50439>
- Elmas, B. (2017). *6. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Müfredatının" İnanç, Hz Muhammed, Ahlak" öğrenme alanı öğrenci kazanımlarının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi] Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Erbey, Y. (2005). *Sınıf öğretmenliği öğretim programının öğretmen yetiştirmedeki yeterliliği*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Ertürk, S. (1982). *Eğitimde program geliştirme*. Meteksan Yayınları.
- Glesne, C. (2014). *Nitel araştırmaya giriş*. Çev: A. Ersoy ve P. Yalçınoglu, (4. Baskı), Anı Yayıncılık, Ankara.
- Gümüş, S. (2018). İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programının (2010) hedefleri üzerine bir değerlendirme. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(34), 597-618. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/611828>
- Günbayı, İ. & Akdeniz, C., (2007). İlköğretim okulu öğretmenlerinin öğrenen örgüt yaklaşımına ilişkin görüşleri üzerine bir araştırma. *Milli Eğitim*, 35(173), 173-192.
- Gündoğdu, Y. (2012). Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerinin tercih ettikleri ölçme araçları. *Journal of Istanbul University Faculty of Theology*, (27), 85-112. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/10273>
- Güngör, S. (2009). *Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programının program geliştirme ilkeleri açısından incelenmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Karataş, S. & Tabak, N., (2010). İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretim programına ilişkin öğretmen görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3(1), 56-65. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/304129>
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Karbeyaz, P. (2018). DKAB öğretmenlerinin alternatif ölçme değerlendirme tekniklerini kullanma düzeyi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(16), 201-225. <https://doi.org/10.31834/kilissbd.452693>
- Kesman, M. (2018). *İmam hatip ortaokulu meslek dersleri öğretim programlarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Koç, M. (2021). Kıbrıs ve Türkiye Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (4-8. Sınıf) ders kitaplarındaki görsellerin karşılaştırmalı değerlendirilmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (50), 363-393. <https://doi.org/10.17120/omuifd.884888>
- Koca, H. K. (2022). Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nda bulunan bilişsel kazanımların yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre incelenmesi. *Marife Dini Araştırmalar Dergisi* 22, 293-313. <https://doi.org/10.33420/marife.1073909>.
- Marsh, C. J. & Willis, G. (2007). *Curriculum: Alternative approaches, ongoing issues*. Pearson Prentice Hall, New Jersey.

- Milli Eğitim Bakanlığı, (2018). *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü,
- Nachmias, C. F. & Nachmias, D. (1996). *Research methods in the social sciences (5th ed.)*. London: St. Martin's Press Inc.
- Özdemir, Y. (2009). Eğitimde program değerlendirme ve türkiye'de eğitim programlarını değerlendirme çalışmalarının incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 126-149. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/146317>
- Özen, Y. & Gül, A. (2007). Sosyal ve eğitim bilimleri araştırmalarında evren-örneklem sorunu, *KKEFD 15* 395-422. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/31569>
- Salı, G. & Arslan, M. (2000). Cumhuriyet dönemi ilköğretim programlarında toplu öğretim uygulaması. *Eğitim ve Bilim*, 25(117), 57-63.
- Tashakkori, A. & Creswell, J. W. (2007). The new era of mixed methods. *Journal of mixed methods research*, 1(1), 3-7. <https://doi.org/10.1177/2345678906293042>
- Tetik, H. (2018). İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi 2010-2018 öğretim programı ünite ve kazanımları üzerine bir değerlendirme. *Universal Journal of Theology*, 3(1), 64-86.
- Tutkun, Ö. & Aksoyalp, Y. (2010). 21. yüzyılda eğitimde program geliştirmede yönelim, kavram ve anlayışlar. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (19), 156-169. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/115625>
- Ünsal, S. & Çetin, A. (2019). *Eğitim sosyolojisi*. (2. Baskı), Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Ünsal, S. & Korkmaz, F. (2017). Eğitim programı tasarımı tercihlerine yönelik öğretmen görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 275-289. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.305977>
- Varış, F. (1994). *Eğitimde program geliştirme (teori ve teknikler)*. Alkım Yayıncılık, İstanbul.
- Yıldız, M. (2021). Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (4-8) Öğretim Programı'ndaki bilişsel kazanımların yenilenmiş Bloom taksonomisine göre incelenmesi. *Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (19), 307-342. <https://doi.org/10.51553/bozifder.898308>
- Yurtcu G. & Aktan O. (2024). Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programı ders kazanımlarının 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *Türkiye Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 17, 13-50. <https://doi.org/10.53112/tudear.1414407>
- Zengin, M. (2010a). Temele alınan yaklaşım/lar bağlamında yeni ilköğretim DKAB öğretim programı. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 8(19), 225-258. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/302491>
- Zengin, M. (2010b). Yeni ilköğretim DKAB öğretim programının uygulamadaki etkililiğinin değerlendirilmesi. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (12), 121-160. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/191888>
- Zengin, M. & Hendek, A. (2021). *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerine göre din dersleri (statü, programlar ve çoğulculuk)*. Değerler Eğitimi Merkezi, İstanbul

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: While in ancient Greece and Roma, education was expected to raise successful soldiers (Ünsal & Çetin, 2019), education is now expected to raise individuals who are open to change and development, who will initiate the change (Dinçer, 2003), who can take an active role in economic and social developments, who have different and universal thinking abilities, who have high problem-solving skills (Tutkun & Aksoyalp, 2010), and who research and question everything (Günbayı & Akdeniz, 2007). Religious education, on the other hand, is expected to raise individuals who have embraced their national and spiritual values, are aware of their rights, take responsibility, have strong communication skills, can solve problems, think critically, and contribute to society and culture (Ministry of National Education [MoNE], 2018). The curriculum analysis revealed that learn-by-rote, literalist education activities are insufficient to solve the problems of a changing world and people (Güngör, 2009). Through curriculum evaluations, the value, efficiency, effectiveness and functionality of the implemented curriculum are revealed and data are provided for the new curriculum to be developed (Marsh & Willis, 2007). The results of the curriculum evaluations revealed that there were issues with the updated RCMK curriculum's philosophy (Zengin, 2010b) and implementation (Elmas, 2017; Gümüş, 2018; Kesman, 2018; Yıldız, 2021; Zengin, 2010b) and that there were no detailed evaluations of the updated RCMK curriculum at the classroom level. The problem statement of the study was determined as "What are the opinions of the RCMK teachers about the seventh-grade RCMK curriculum?" in the light of this information. The aim of this study is to examine the 7th-grade RCMK curriculum, which was last updated in 2018, according to teachers' views. In accordance with this aim, answers were sought for the following questions:

- What are the opinions of the RCMK teachers about the objectives of the 7th-grade RCMK curriculum?
- What are the opinions of the RCMK teachers about the content of the 7th-grade RCMK curriculum?
- What are the opinions of the RCMK teachers about the teaching-learning process of the 7th-grade RCMK curriculum?
- What are the opinions of the RCMK teachers about the assessment and evaluation dimension of the 7th-grade RCMK curriculum?

Method: Sequential descriptive mixed pattern, one of the mixed research methods, was used in the study. The study group consisted of 146 volunteer Religious Culture and Moral Knowledge (RCMK) teachers working in the central districts of Şanlıurfa province in the 2019-2020 academic year. The "Seventh Grade Religious Education Curriculum Teacher Opinions Questionnaire" developed by the researcher and a semi-structured interview form were used for data collection. The arithmetic mean was used to analyze quantitative data, and descriptive analysis was used to analyze qualitative data.

Findings: The revised seventh-grade Religious Culture and Ethics curriculum was rated positively by participants at a "high" level. Although the program achievements are adequate and mostly appropriate to the students' level, it has been determined that some of them are difficult to achieve. It was found that the content was insufficient to attract students' attention and to understand some topics. Although participants stated that the curriculum followed a student-centered education approach, it was discovered that a teacher-centered approach was used in practice, and a qualified learning environment was not created. The assessment and evaluation techniques in the curriculum are suitable for measuring achievements. Alternative measurement and evaluation techniques to assess students' affective and psychomotor development, however, were determined not to be preferred by the participants. Participants recommend that the seventh-grade RCMK textbook be improved in terms of design, activities, and assessment questions.

Result and Discussion: According to the findings obtained regarding the curriculum's objective dimension, the participants have a "high" level of positive perception about the curriculum's objective. Participants think that the curriculum's objectives are mostly appropriate to the level of the students and that the objectives are adequate. This result of the study is supported by the result of the Zengin (2010b) study. However, participants state that the objectives related to the psychomotor domain in the curriculum are inadequate. According to Gümüş (2018), 66% of the objectives in the curriculum are cognitive, 27% are affective, and 7% are psychomotor. According to Yıldız (2021), 103 of the 125 objectives in the new curriculum belong to the cognitive domain and 22 to the affective domain, and the objectives primarily address students' recall and comprehension skills.

According to the findings obtained regarding the curriculum's content dimension, the participants have a "high" level of positive perception about the adequacy of curriculum content. Another finding of the study is that some of the concepts mentioned in the verses and hadiths are too abstract and difficult to grasp. The result of this study on content is supported by the result of the study by Zengin (2010b).

The findings obtained in this study about the learning and teaching dimension of the seventh-grade RCMK curriculum show that teachers have "medium" level perceptions. According to the participants, the seventh-grade RCMK curriculum was designed in accordance with the student-centered education approach, that the activities specified in the curriculum could be completed in the classroom, and that it was designed to ensure students' active participation in the lesson. However, it was discovered that the curriculum topics were insufficient to pique students' interest and create an enjoyable learning environment in the classroom. Demir (2016), Çınar (2018) and Atasoy (2019) also stated in their studies that the RCMK lessons taught using active learning techniques were more productive.

The findings obtained in this study about the assessment and evaluation dimension of the seventh-grade RCMK curriculum show that participants have "high" level perceptions. Participants stated that assessment and evaluation techniques such as written and verbal exams, project assignments, etc. are appropriate for measuring the outcomes of the program. They stated that they mostly used these techniques. According to studies conducted by Gündoğdu (2012) and Karbeyaz (2018), RCMK teachers primarily used written and oral exams, as well as performance assignments, in evaluation processes due to factors such as class size and course duration.

This study concluded that the seventh-grade RCMK textbook is inadequate to meet the needs in terms of design, page layout, and activities. In their study, Doğan and Altın (2018) emphasized the inadequacy of the RCMK textbook in terms of activities that will attract students' interest.